

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศเพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยงและเสริมรากฐานของประเทศด้านต่างๆ ให้เข้มแข็ง รวมทั้งสร้างโอกาสให้ประเทศสามารถเจริญก้าวหน้าต่อไป โดยให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ที่มีลำดับความสำคัญสูง ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ สำคัญคือ การสร้างความเป็นธรรมในสังคม การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน การสร้างสมดุลและความมั่นคงของอาหารและพลังงาน การสร้างเศรษฐกิจฐานความรู้และปัจจัยแวดล้อม การสร้างความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจในภูมิภาค และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ม.ป.ป., หน้า 53)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 22 ได้ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 23 (2) เน้นการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย ให้ความสำคัญของการบูรณาการความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสมของระดับการศึกษา ในส่วนของ การเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์นั้นต้องให้เกิดทั้งความรู้ ทักษะและเจตคติด้านวิทยาศาสตร์รวมทั้ง ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน และในส่วนของจัดการกระบวนการเรียนรู้ มาตรา 24 ได้ระบุให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ เกี่ยวกับการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคลฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึก การปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียน การสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้ ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ มีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา

ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดกล่าวจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของผู้สอน และการเรียนของผู้เรียน กล่าวคือ ลดบทบาทของผู้สอนจากการเป็นผู้บอกเล่าและบรรยายมาเป็นการวางแผนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผ่านวิธีการที่หลากหลาย กิจกรรมต่างๆ จะต้องเน้นที่บทบาทของผู้เรียนตั้งแต่เริ่ม คือ ร่วมวางแผนการเรียน การวัดผลและการประเมินผล และต้องคำนึงว่ากิจกรรมการเรียนนั้นเน้นการพัฒนากระบวนการคิด การวางแผน ลงมือปฏิบัติ สืบค้นข้อมูล รวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ จากแหล่งเรียนรู้หลากหลาย ตรวจสอบ วิเคราะห์ข้อมูล การแก้ปัญหา การมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การสร้างคำอธิบายเกี่ยวกับข้อมูลที่สืบค้นได้ เพื่อนำไปสู่คำตอบของปัญหาหรือคำถามต่างๆ ในที่สุดเป็นการสร้างองค์ความรู้ ทั้งนี้กิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวต้องพัฒนาผู้เรียนให้เจริญ พัฒนาทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ในการจัดการเรียนการสอนผู้สอนต้องศึกษาเป้าหมายและปรัชญาของการจัดการเรียนรู้ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ ทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการและผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด แล้วพิจารณาเลือกนำไปใช้ออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน แหล่งความรู้ของท้องถิ่นและที่สำคัญ คือศักยภาพของผู้เรียนด้วย ดังนั้นในเนื้อหาสาระเดียวกันผู้สอนแต่ละโรงเรียนย่อมจัดการเรียน การสอนและใช้สื่อการเรียนการสอนที่แตกต่างกันได้ (สำลี รักสุทธี, และสุวรรีย์ เวียงนนท์, 2548, หน้า 17-18)

จากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2554 สำนักทดสอบทางการศึกษาพบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระที่ 5 พลังงาน มาตรฐาน ว 5.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างพลังงานกับการดำรงชีวิต การเปลี่ยนรูปพลังงาน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสารและพลังงาน ผลของการใช้พลังงานต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการ สืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ คะแนนเต็ม 50 คะแนน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในระดับประเทศ ได้คะแนนเฉลี่ย 26.38 และระดับจังหวัดสุพรรณบุรี ได้คะแนนเฉลี่ย 26.35 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9, 2554, หน้า 43-44) ซึ่งในทุกๆระดับได้คะแนนต่ำกว่าเป้าหมาย สอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ประจำปีงบประมาณ 2554 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) สรุปได้ว่า สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7,985 แห่ง ได้รับการรับรอง 5,690 แห่ง และไม่ได้รับการรับรอง 2,295 แห่ง ซึ่งเหตุผลที่ทำให้สถานศึกษาเหล่านี้ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน เนื่องจากการประเมินในตัวเองชี้พื้นฐานที่ 5 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน คือ มีคะแนนการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) อยู่ในระดับต่ำ (ผู้จัดการออนไลน์, 2555, ย่อหน้า 4)

การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ สมอง ความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งความสามารถในการเรียนรู้ สติปัญญา อารมณ์และสังคม

สภาพพื้นฐานทางครอบครัว การจัดการเรียนการสอนตามหนังสือหรือเอกสารประกอบการเรียน การสอนที่ทางโรงเรียนกำหนดให้ไม่ครอบคลุมเนื้อหาบทเรียน อีกทั้งขาดสื่อนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ จะช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการ ความสามารถตามสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของหลักสูตร อันจะส่งผลให้นักเรียนมีความสุขทั้งกายและใจ ต้องยึดหลักการเรียน การสอนที่ใช้กระบวนการค้นหาความรู้ เรียกว่า การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2544, หน้า 5) ซึ่งการจัดกระบวนการเรียนรู้ ในปัจจุบัน มุ่งเน้น ความสำคัญที่ตัวผู้เรียนโดยเปิดโอกาสให้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ ส่งเสริมให้มี ส่วนร่วมในทุกกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาความสามารถ ในการแสวงหาความรู้ และ การนำความรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ รวมทั้งปลูกฝังความมี คุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ วิธีการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียน เกิด การเรียนรู้ และเกิดทักษะต่างๆ จากการเรียนมีหลายวิธี เช่น การสอนแบบบรรยาย ทักษะ ปฏิบัติ อภิปราย สัมมนา และการสอนโดยให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ , 2544, หน้า 114-118) และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามแนวคิดของสลาบิน (Slavin) สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก เพราะทุกคนร่วมมือในการทำงานกลุ่ม ทุกคน มีส่วนร่วมเท่าเทียมกันทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน ส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนมีโอกาส คิด พูด แสดงออก แสดงความคิดเห็น ลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน ให้ผู้เรียนรู้จักช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน เช่น เด็กเก่งช่วยเด็กที่เรียนไม่เก่ง ทำให้เด็กเก่งภาคภูมิใจ รู้จักใช้เวลา ส่วนเด็กอ่อนเกิดความซาบซึ้งในน้ำใจของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน ทำให้รู้จักรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น การร่วมคิด การระดมความคิด นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาร่วมกันเพื่อหาคำตอบที่ เหมาะสมที่สุดเป็นการส่งเสริมให้ช่วยกันคิดหาข้อมูลให้มาคิดวิเคราะห์และเกิดการตัดสินใจ ส่งเสริมทักษะทางสังคม ทำให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวในการอยู่ร่วมกันด้วยอย่างมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ต่อกัน เข้าใจกันและกัน และส่งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น (กรมวิชาการ, 2543, หน้า 45-46)

ชุดกิจกรรม เป็นสื่อประสมที่ประกอบด้วยสื่อมากกว่าสองชนิดขึ้นไป สำหรับใช้เพื่อให้ ผู้เรียนได้รับความรู้ที่ต้องการ โดยจัดเป็นชุด ประกอบด้วยเนื้อหาสาระ ใบกิจกรรม ใบงาน วัสดุอุปกรณ์ ใบความรู้ รวมทั้งแบบประเมินผล สำหรับใช้ส่งเสริมผู้เรียนเป็นรายบุคคล ตาม ความสามารถและความสนใจ ผู้เรียนสามารถนำชุดกิจกรรมไปศึกษาได้ทุกเวลาและทุกสถานที่ ผู้เรียนแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ฝึกการตัดสินใจ การทำงานกลุ่ม ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ใน แนวทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสร้างความมั่นใจและช่วยลดภาระของ ผู้สอน (สุวิทย์ มูลคำ, และอรทัย มูลคำ, 2553, หน้า 51-58) ชุดกิจกรรมยังช่วยถ่ายทอดเนื้อหา และประสบการณ์ที่สลับซับซ้อน ได้รับความสนใจผู้เรียน ผู้เรียนรู้จุดมุ่งหมายของการเรียน

ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ รู้การกระทำของตนเองและสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2555, หน้า 436) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD จึงเป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนให้ช่วยเหลือกัน เพื่อความสำเร็จของกลุ่มหรือทีม เพราะลักษณะของการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกระบวนการของการเรียนรู้ที่ต้องพึ่งพาและเกื้อกูลกัน สมาชิกกลุ่มมีการปรึกษาหารือและปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด สมาชิกทุกคนมีบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ สมาชิกกลุ่มต้องใช้ทักษะการทำงานกลุ่มและการสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการทำงานหรือการเรียนรู้ร่วมกัน (ทศนา เขมมณี, 2552, หน้า 105)

ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ช่วยพัฒนาให้นักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น เช่นงานวิจัยของ ภฤดา เลียบสูงเนิน (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มร่วมมือแบบ STAD เรื่อง สารและสมบัติของสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มร่วมมือแบบ STAD เรื่อง สารและสมบัติของสาร มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.36/81.50 นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก ชมพู สัจจวาณิชย์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัด การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD โดยใช้ชุดการเรียน เรื่อง บรรยากาศ กลุ่มสาระ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD โดยใช้ชุดการเรียนเรื่องบรรยากาศ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.50/83.95 2) นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD โดยใช้ชุดการเรียนเรื่องบรรยากาศ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ค่าดัชนีประสิทธิผล มีค่าเท่ากับ 0.7032 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 70.32 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD โดยใช้ชุดการเรียน เรื่อง บรรยากาศ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 5) นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD โดยใช้ชุดการเรียน เรื่อง บรรยากาศ มีความคงทนในการเรียนรู้หลังจากเรียนผ่านไปแล้ว 15 วัน คิดเป็นร้อยละ 80.31 เดือนฉาย พลเยี่ยม (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง อาหารกับการดำรงชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง อาหารกับการดำรงชีวิต มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.89/79.38 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6947 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 69.47 นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรม

การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มโดยพึ่งพาอาศัยกัน ให้ความสนใจในการเรียน กระฉับกระเฉง รู้จักการแบ่งปัน การเสียสละ ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย การแลกเปลี่ยนความรู้ ทำให้เกิดความคุ้นเคยกัน เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดี มีความสามัคคี และพัฒนาทักษะการสื่อสาร นักเรียนกล้าแสดงออกมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง อาหารกับการดำรงชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมาก และมารินธร เฟิงส์สวัสดิ์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ชีวิตสัตว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD ผลการศึกษาพบว่า 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.38/80.22 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD มีค่าเท่ากับ 0.6978 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน ร้อยละ 69.78 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD อยู่ในระดับมาก

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยได้ตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญข้างต้น จึงศึกษาการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง พลังงาน วิชา ว21101 วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยยึดหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อให้ นักเรียนสามารถพัฒนาศักยภาพและมีคุณลักษณะตามความต้องการของหลักสูตรต่อไป

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD เรื่อง พลังงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลังงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาเจตคติทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD

ความสำคัญของการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD เรื่อง พลังงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ โดยผ่านการเรียนรู้และการทำกิจกรรมและประสบการณ์ที่ได้รับ

2. ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD เรื่อง พลังงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทำให้นักเรียนมีเจตคติทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้น

3. เป็นแนวทางในการสร้างชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD เพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระต่าง ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 4 โรงเรียน จำนวน 912 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบรหารแจ่มใสวิทยา 7 อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 27 คน ได้มาโดยการสุ่มโรงเรียน (cluster random sampling) ด้วยวิธีการจับสลากโรงเรียน ได้โรงเรียนบรหารแจ่มใสวิทยา 7 ซึ่งมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 ห้อง จึงเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD เรื่อง พลังงาน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2 เจตคติทางวิทยาศาสตร์

3. เนื้อหา

ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD เรื่อง ที่สร้างขึ้น กำหนดเนื้อหาตามมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง พลังงาน ตามสาระที่ 5 พลังงาน มาตรฐาน 5.1 ตัวชี้วัด ว.5.1 ม.1/1-1/4 โดยแบ่งเนื้อหาตามชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD จำนวน 4 ชุด ได้แก่

- ชุดที่ 1 อุณหภูมิ
- ชุดที่ 2 การถ่ายโอนความร้อน
- ชุดที่ 3 การดูดกลืนและคายความร้อน
- ชุดที่ 4 สมดุลความร้อน

4. ระยะเวลาในการทดลอง

ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 4 สัปดาห์ รวมเวลา 12 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค เอสทีดีเอ หมายถึง กระบวนการการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้โดยร่วมมือกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน สมาชิกแต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม มีการปฏิสัมพันธ์กัน ได้รับรางวัลสำหรับทีมที่สมาชิกสามารถทำคะแนนมากกว่าคะแนนฐานของตนเอง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นทำงานกลุ่ม 3) ขั้นทดสอบและปรับปรุงคะแนน และ 4) ขั้นตระหนักความสำคัญของกลุ่ม

ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ หมายถึง สื่อประสมที่มีการจัดเป็นระบบขั้นตอนต่างๆ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระของแต่ละหน่วยสำหรับผู้เรียนใช้ศึกษาและฝึกฝนได้ด้วยตนเองตามความสามารถ และตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD หมายถึง สื่อการเรียนรู้สำเร็จรูปมีลักษณะเป็นชุดการเรียนรู้ที่มีการจัดเป็นระบบขั้นตอนต่างๆ สำหรับผู้เรียนใช้ศึกษาและฝึกฝนได้ด้วยตนเองตามความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนเป็นแบบกระบวนการกลุ่ม มีสื่อประกอบกิจกรรมขณะเรียน และมีการประเมินผลภายหลังการเรียน ชุดกิจกรรมมีองค์ประกอบ ได้แก่ ชื่อชุดกิจกรรม คำชี้แจง ตัวชี้วัด เวลา กิจกรรม อุปกรณ์ เนื้อหา และแบบทดสอบ

ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ หมายถึง คุณภาพของชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD จากประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ E_1/E_2 เท่ากับ 80/80 ดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ หาได้จากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ หาได้จากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนที่เกิดจากความรู้ ความสามารถของนักเรียนที่ได้จากการจัดการเรียนการสอนทางด้านเนื้อหาความรู้และการ แสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ จำแนกได้เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และการนำความรู้ไปใช้ ซึ่งวัดได้จากคะแนนของ นักเรียนในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย 4 ตัวเลือก

เจตคติทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนที่มีต่อวิทยาศาสตร์ อัน เกิดจากประสบการณ์ในการเรียนรู้ด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เจตคติทาง วิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น ความมีเหตุผล ความ เชื่อสัจย์ ความมีระเบียบและรอบคอบ ความรับผิดชอบและความเพียรพยายาม และความมีใจ กว้าง วัดได้โดยใช้แบบวัดเจตคติทางวิทยาศาสตร์ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) เป็นแบบวัด มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเดิม บางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาหลักการ ทฤษฎี แนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ พบว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญที่ทุกคนต้อง ได้รับการพัฒนาเพื่อให้สามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงจะประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต การ จัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มุ่งจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมและพัฒนา ผู้เรียนให้มีเจตคติ คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่เหมาะสมต่อวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมและ สิ่งแวดล้อม ซึ่งคุณภาพผู้เรียน ควรจะสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ แสดงความ คิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ผู้วิจัยจึง ได้นำขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีของ สลาวิน (Slavin, 1995) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นทำงานกลุ่ม 3) ขั้นทดสอบและปรับปรุงคะแนน และ 4) ขั้นตระหนักความสำคัญของกลุ่ม เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติทาง วิทยาศาสตร์ ซึ่งจะสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตรงตามความ ต้องการของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ พุทธศักราช 2551

